

РЕШЕНИЕ

№ 4754

гр. София, 11.07.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 3 състав,
в публично заседание на 11.04.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ива Кечева

при участието на секретаря Мариана Велева и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **12632** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на Глава единадесета АПК - Производства за обезщетения.

Образувано е в изпълнение на решение № 12664/13.12.2021 г., постановено по адм. д. № 9510/2017 г. по описа на Върховния административен съд, в частта му, с която е отменено решение № 2080 от 29.03.2017 г., постановено по адм. д. № 2756/2016 г. по описа на АССГ, в частта, с която е отхвърлен предявеният от Й. А. срещу Българска народна банка иск за присъждане на обезщетение за имуществени вреди в размер на 121 266,69 лв., представляваща разликата между размера на вложенията на ищцата в [фирма] и изплатения й гарантиран депозит от 196 000 лева и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на АССГ.

От Й. Н. А. е предявен иск срещу Българска народна банка, с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, за заплащане на обезщетение за причинени имуществени вреди в размер на 121 266,69 лв., представляващи разлика между размера на вложенията на ищцата в К. АД и изплатеният й гарантиран депозит.

Ищцата твърди, че вредата е причинена от неправомерни действия на БНБ, изразяващи се в нарушаване на приложими с директен ефект норми на Общностното право - чл.17 и чл.54 от Хартата на основните права на ЕС, чл.120 от ДФЕС във връзка с чл.3 от ДЕС, чл.63-65 от ДФЕС, които неправомерни действия са фактически. При условията на алтернативност заявява, че тази вреда е следствие от неправомерно бездействие на БНБ, изразяващо се в неизпълнение на вмененото със закон

задължение на БНБ да регулира и осъществява надзор върху дейността на другите банки в страната с оглед поддържане на стабилността на банковата система и защита интересите на вложителите (чл.2, ал.6 от ЗБНБ) – фактическо бездействие. Посочва, че началният момент на неправомерните действия е 20.06.2014г. – когато К. е поставена под особен надзор, а крайният е 06.11.2014г., когато е отнет банковия лиценз на К.. Неправомерното бездействие на БНБ, изразяващо се в неизвършване на банков надзор върху дейността на другите банки е 01.01.2012г., а крайният 31.12.2014г. – началният и краен момент, който е бил предмет на одит от Сметната палата.

В писмен отговор, постъпил по делото на 25.04.2016г., Българска народна банка, чрез пълномощник, изразява становище неоснователност на предявения иск за обезщетение в размер на 121 266, 69лв., представляващи разликата между размера на вложенията на ищцата в К. и изплатеният и гарантиран депозит. Според ответника не е налице нарушаване на приложими с директен ефект норми на Общностното право. За ищцата не са настъпили имуществени вреди в следствие отнемането на лиценза на К., салдото по сметката ѝ е служебно включено в списъка на вземанията, които кредиторите на К. имат към масата на несъстоятелността на К.. Ищцата фигурира като кредитор в списъка на кредиторите на К. с приети вземания под номер 3560 и не е претърпяла увреда. Задължението за заплащане на гарантирания размер на депозитите е на ФГВБ, БНБ няма парично задължение и съответно не дължи лихва за забава при евентуално неизпълнение. Не е налице и причинно – следствена връзка като елемент от фактическия състав на отговорността.

В хода на устните състезания по делото ответникът, представляван от адв. А., моли съда да отхвърли исковата претенция по аргументи подробно изложени в представени писмени бележки. Претендира присъждане на разноски за всички съдебни инстанции. Прокурорът от Софийска градска прокуратура изразява становище за неоснователност и недоказаност на исковата претенция.

Административен съд София град, I отделение, 3-ти състав, като взе предвид изложените от страните становища и доводите на ищцата и извърши съвкупна преценка на доказателствата, намира за установено следното от фактическа страна:

Установява се, че между Й. Н. А. и К. АД, на 13.12.2011г., е сключен Рамков договор за платежни услуги за потребители. Представени са и два броя Анекси за откриване на банкова сметка при условията на преференциален безсрочен депозит от същата дата, с които се уговарят за конкретния депозит преференциални лихвени проценти в отклонение от размерите, съгласно Скалата за стандартните лихвени проценти, които банката прилага, в зависимост от размера на депозираната сума, като за суми над 25 000, лихвеният процент е фиксиран на 7,5% за средства в Евро и 6,5 % за средства в щатски долари.

Между същите страни са сключени и Анекс от 13.05.2013 г. за откриване на банкова сметка при условията на безсрочен депозит „Плюс“, Анекс от 05.07.2013г. за откриване на банкова сметка при условията на преференциален безсрочен депозит. Не се спори между страните, че на 04.12.2014г. А. е получила достъп до гарантираните си депозити.

По искане на ответника съдът е разкрил банковата тайна по отношение влоговете на ищцата Й. А. Н.. С писмо, постъпило на 03.11.2016г. по делото, синдикът на К. уведомява съда за наличните по четирите депозитни банкови сметки на ищцата (три в U. и една в BGN) суми – главници към 05.11.2014г., върху които на 06.11.2014г. е

осчетоводена и прибавена лихва – също с посочени размери. На 06.11.2014г. на лицето е изпратена информация за подлежащата на изплащане сума в размер на 196 000лв. към Фонда за гарантиране на влоговете в банките. Цитиран е текстът на чл.4, ал.1 и ал.2 от ЗГВБ, според който Фондът гарантира пълно изплащане на сумите по влоговете на едно лице в една банка независимо от броя и размера им до 196 000лв., като в посочената сума се включват и начислените лихви към датата на решението на БНБ по чл.23, ал.1 от ЗГВБ, а именно 06.11.2014г. Предвид това, че по влога към датата на подаване на информацията за подлежащата на изплащане сума към фонда са налични средства, които представляват съвкупност от главница и капитализирани лихви до 06.11.2014г., К. /н/ не може да издаде удостоверение, каква част от изплатените средства чрез ФГВБ в размер на 196 000лв. представлява главница и каква лихви. Посочени са размерите на начислените лихви върху всеки един от депозитите за периода 30.06.2014г. – 06.11.2014г., като е направено изявление, че вземането за неизплатената разлика от 121 266,69лв. е включено под номер 3355 в списъка по чл.66, ал.7, т.1 от Закона за банковата несъстоятелност на приетите от синдика на К. АД (в несъстоятелност) вземания, по които неса направени възражения, който списък е обявен в Търговския регистър при Агенция по вписванията по партидата на дружеството.

На 20.06.2014 г., в 10.51 часа, в БНБ е получено писмено уведомление вх. № БНБ-77699 от ръководството на [фирма], с което е предоставена информация за проблеми с ликвидността, които водят до затруднено изпълнение на паричните задължения на банката към вложителите. Посочено е, че доверието в банката е разклатено и клиентите ѝ желаят да получат в брой или чрез превод паричните средства по сметките им. С оглед обема на наредените плащания в предходните дни, наредените, но неизпълнени плащания към момента и наличните средства по сметки и в брой, е направено предположение, че те ще се окажат недостатъчни за изпълнение на задълженията на банката. Поискано е от БНБ да предприеме необходимите мерки, включително поставяне на [фирма] под специален надзор.

С писмено уведомление вх. № БНБ- 77778/20.06.2014 г., получено в 12.06 часа, БНБ е уведомена от ръководството на [фирма], че банката е преустановила разплащанията и всички други банкови операции, считано и към 11.45 часа на 20.06.2014 г.

На заседание на 20.06.2014 г., 12.30 часа, на основание чл. 115, ал. 2, т. 2 и т. 3 от Закона за кредитните институции /ЗКИ/, УС на БНБ е приел Решение № 73, изм. и допълнено с Решение № 74/22.06.2014 г., с което [фирма] е поставено под специален надзор за срок от три месеца и са назначени квестори. За срок от три месеца е спряно изпълнението на всички задължения на [фирма]; дейността на [фирма] е ограничена, като е забранено извършването на всички дейности съгласно банковата лицензия; отстранени са от длъжност членовете на УС и членовете на НС на [фирма].

С поставянето под особен надзор на [фирма] БНБ е възложила на квесторите осигуряването на пълен анализ и оценка на активите и пасивите на банковата група от независим външен одитор. Такава проверка за [фирма] е възложена на 25.06.2014 г., като резултатите са оповестени публично на 11.07.2014 г. Проверката е частична и установява, че за определена категория кредитополучатели по кредити в общ размер на 3,5 млрд. лева от общ кредитен портфейл от 5,4 млрд. лева липсва съществена информация за финансовото им състояние и/или целевото усвояване на кредита.

На 30.06.2014 г. УС на БНБ приема решение № 82 да бъдат **намалени** лихвените

проценти по депозитите на [фирма] до средния им пазарен размер за банковата система по видове, матуритет и валути съобразно приложение към решението.

Установява се от приетите доказателства, че на 05.09.2014 г. квесторите представят „Доклад за изпълнение на Решението на УС на БНБ от 31.07.2014 г.“, в който се дава подробен отчет за изпълнение на дадените с решението задължителни предписания.

На 16.09.2014 г. УС на БНБ взема решение № 114 за удължаване срока на специален надзор за [фирма] с още два месеца, съответно до 20 и 22 ноември и указва на квесторите най-късно до 20.10.2014 г. да внесат в БНБ цялостна оценка на активите на банката, извършена от трите одиторски компании и до 31.10.2014 г. да представят в БНБ отчет за капиталовата адекватност на [фирма] на база изготвената пълна оценка на активите и след извършване на съответни счетоводни операции.

С Решение № 138 от 06.11.2014 г., на основание чл. 103, ал. 1, т. 1 от ЗКИ вр. чл. 62, буква „а“ и чл. 63, буква „в“ от Регламент (ЕС) № 575/2013, чл. 103, ал. 2, т. 25, чл. 103, ал. 4 и чл. 151, ал. 1 - 3 от ЗКИ, УС на БНБ отнема лиценза за извършване на банкова дейност на [фирма]. Съгласно същото решение на основание чл. 9, ал. 1 от Закона за банковата несъстоятелност (З.) следва да бъде подадено искане до компетентния съд за откриване на производство по несъстоятелност на [фирма] и да бъде уведомен на основание чл. 9, ал. 6 от З. Фондът за гарантиране на влоговете в банките за подаденото искане до компетентния съд за откриване на производство по несъстоятелност на [фирма], с цел извършване на подготвителни действия за назначаване на синдик. Въз основа на представените на 01.11.2014 г. финансови и надзорни отчети на К. към 30.09.2014 г. УС на БНБ установява отрицателна стойност на собствения капитал на [фирма] в размер на минус 3745313 хил. лева, определен според Регламент (ЕС) № 575/2013 г., както и че банката не отговаря на капиталовите изисквания съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013 г.

С Решение № 61 от 18.11.2014 г. УС на ФГВБ определя 04.12.2014 г. за начална дата на изплащане на гарантираните депозити и за целта определя девет обслужващи банки.

С Решение № 664/22.04.2015 г. на Софийски градски съд по т. д. № 7549/2014 г., е обявена неплатежоспособността на К. с начална дата 06.11.2014г. С решение № 1443/03.07.2015 г. по т. д. № 2216/2015 г., Софийският апелативен съд е отменил Решение № 664/22.04.2015 г. на СГС в частта, относно началната дата на неплатежоспособността, като е определил за начална дата 20.06.2014 г., по съображения, че състоянието на неадекватност на собствения капитал на К. не е настъпило към момента на отразяване на коригираните стойности в изготвените от квесторите отчети към 30.09.2014 г., а е било факт преди този момент. Посочените решения са достъпни на интернет сайта на В..

Въз основа на така установеното от фактическа страна настоящият съдебен състав направи следните правни изводи:

Предявеният иск е процесуално допустими - твърдят се имуществени вреди, настъпили в резултат на действия и бездействия, за които ищцата твърди, че са осъществени от служители и органи, принадлежащи към структурата на ответника. Спазена е разпоредбата на чл.205 от АПК, съгласно която искът е предявен срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто действия и бездействия са причинени вредите - Българска народна банка.

Българска народна банка функционално и организационно не принадлежи към системата на администрацията. Тя се отчита пред Народното събрание, което, наред с

Президента, избира ръководните ѝ органи. Независимостта на БНБ е изрично прогласена в чл. 44 от ЗБНБ, съгласно който, в редакцията към момента на настъпване на твърдените вреди, при упражняване на правомощията и изпълнение на задълженията си по този закон Българската народна банка, управителят и членовете на управителния съвет са независими и нямат право да искат или да приемат указания на Министерския съвет и на други органи и институции. На БНБ са възложени публичноправни функции, главната сред които е да поддържа ценовата стабилност, чрез осигуряване стабилността на националната парична единица и провеждане на парична политика в съответствие с изискванията на закона. На БНБ е възложен и надзорът на кредитните институции, съгласно чл. 1, ал. 2 от Закона за кредитните институции /ЗКИ/, за изпълнение на което правомощие тя може да издава индивидуални административни актове, които подлежат на съдебен контрол - чл.151, ал.3 ЗКИ.

Следователно, принципната независимост на БНБ и разграничаването ѝ от системата на администрацията не изключват обстоятелството, че в нейна тежест са възложени конкретни административни правомощия, именно по ЗКИ, във връзка с които БНБ извършва административна дейност. Това означава, че в определени хипотези БНБ действа като носител на административни правомощия, регламентирани със закон, и в това си качество, и в тези случаи представлява административен орган по смисъла на §1, т.1 ДР на АПК. Доводът се подкрепя и от изрично определената подсъдност на оспорванията срещу актове на органи на БНБ, съгласно чл. 132, ал.2, т.3 АПК.

Съгласно чл.1, ал.1 от ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. За да възникне отговорност за дейност на ответника, предвидена в чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, следва да са налице трите елемента от правопораждащия я фактически състав: 1. незаконосъобразен акт, действие или бездействие; 2. имуществени и/или неимуществени вреди и 3. пряка причинна връзка между тях. Отговорността е безвиновна - съгласно чл.4 от ЗОДОВ държавата дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това дали са причинени виновно от длъжностното лице.

С аргумент от чл.154, ал.1 от ГПК, вр. чл.144 от АПК в тежест на ищеца е да проведе пълно и главно доказване на всички елементи от фактическия състав на предявения от него иск, а на съда - да приеме за ненастъпили тези правни последици, чийто юридически факт е останал недоказан. Липсата на който и да е от елементите на фактическия състав на предявения иск обуславя неговата неоснователност.

Правото на обезщетение възниква за вредите, които са пряка и непосредствена последица от увреждането – чл.4 от ЗОДОВ. Преки са вредите, които се намират в причинна връзка с противоправното поведение, а непосредствени – следващите по време и място неправомерния резултат.

Ищцата основава претенцията си за вреди от нарушение на конкретни норми по правото на ЕС, като твърди, че поради ретроактивно прилагане на административни мерки в хода на особения надзор са нарушени чл.17 и чл.54 от Хартата за основните права по правото на ЕС, нарушение на чл.120ДФЕС, и на чл.63-65ДФЕС.

Съгласно първо и второ съображение от Директива 94/19/ЕО с въвеждането на схеми

за гарантиране на банковите депозити във всички държави членки и с хармонизирането на приложимите гаранции за минимална сума, Директивата има за цел хармоничното развитие на дейностите на кредитните институции в целия Съюз чрез премахването на всички ограничения върху правото на установяване и свободата на предоставяне на услуги, като същевременно се повишава стабилността на банковата система и защитата на вложителите. За тази цел член 3 от Директива 94/19/ЕО предвижда, че всяка държава членка осигурява в рамките на нейната територия да бъдат въведени една или повече схеми за гарантиране на депозити. Съгласно член 7, § 1 и 1а от същата директива, държавите членки осигуряват гарантираният размер на съвкупните депозити на всеки вложител да бъде установен на 100 000 Е., в случай че депозитите са неналични. "Неналичен депозит" по смисъла на чл. 1, пар. 3 от Директивата е депозит, който е дължим и платим, но не е бил платен от кредитна институция, съгласно правните и договорни условия, приложими към него, когато съответните компетентни органи са установили, че по тяхно виждане съответната кредитна институция изглежда неспособна за момента, по причини, които са пряко свързани с нейното финансово състояние, да изплати депозита и че не съществува близка перспектива тя да бъде в състояние да го направи.

Директива 94/19/ЕО, изменена с Директива 2009/14/ЕО, на Европейския парламент и на Съвета относно схемите за гарантиране на депозити по отношение на гарантирания размер и срока на изплащане, е транспонирана в българското законодателство чрез Закона за гарантиране на влоговете в банките и Закона за кредитните институции. Измененията, въведени с Директива 2009/14/ЕО, са транспонирани с през 2009г. с измененията на посочените два закона – ДВ, бр. 44/2009г., в сила от 12.06.2009г. С измененията на ЗГВБ от 2010г. – ДВ, бр. 101/2010г., в сила от 31.12.2010г., е въведен новият гарантиран размер от 100 000 евро на депозитите, съгласно измененията на чл. 7 от Директива 94/19/ЕО.

Сумите от влоговете над посочения размер могат да се претендират от вложителите по реда на чл.2, ал.1 от Закона за банковата несъстоятелност, съгласно който производството по несъстоятелност за банка има за цел да осигури във възможно най-кратък срок справедливо удовлетворяване на вложителите и другите кредитори на банката. От доказателствата по делото се установява безспорно, че ищцата е получила гарантирания размер, както и че е включена като кредитор в производството по несъстоятелност на К. АД и в това производство са й били изплащани суми като част от влога в банката.

Горните доводи се потвърждават и от т.53-57 от решението на СЕС по дело С-501/18, с които е прието, че задължение на държавата е да уреди схеми за гарантиране на депозити с минимално равнище на покритие от 100 000 Е. за всеки вложител, като това изплащане следва да стане в рамките на 20 работни дни от датата, когато компетентните органи са установили неналичността на депозита. Изрично е посочено в решението, че Директива 94/19 не може да доведе до отговорност на държавите членки или техните компетентни органи по отношение на вложителите, ако те са осигурили официалното въвеждане и признаване на една или повече схеми за гарантиране на депозитите или на самите кредитни институции и са осигурили компенсиранието или защита на вложителите съгласно условията, предписани от посочената директива, която не дава на вложителите права по силата на

които да ангажират отговорността на държавата на основание на правото на Съюза, когато депозитите им не са налични поради слаб надзор от страна на компетентните органи.

В подкрепа на горепосочените доводи е и разпоредбата на чл.79, ал.9 ЗКИ, съгласно която БНБ, нейните органи и оправомощените от тях лица не носят отговорност за вреди при упражняване на надзорните си функции, освен ако са действали умишлено.

В съображения 8 и 9 от Директивата е посочено, че за вложителите е от съществено значение да имат постоянен достъп до техните спестявания, поради което неосигуряването на достъп до депозитите за срок по-дълъг от установения в директивата води до нарушаване правата им. От друга страна, с т. 4 от диспозитива на решение по дело C-501/18 е прието, че „член 2, седмо тире от Директива 2001/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 4 април 2001 година относно оздравяването и ликвидацията на кредитни институции, с оглед на член 17, параграф 1 и член 52, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз, трябва да се тълкува в смисъл, че мярката за временно преустановяване на плащанията, прилагана от национална централна банка спрямо кредитна институция като оздравителна мярка, имаща за цел да запази или възстанови финансовото състояние на тази кредитна институция, съставлява неоправдана и непропорционална намеса в упражняването на правото на собственост на вложителите в посочената кредитна институция, ако не зачита основното съдържание на това право и ако предвид непосредствения риск от финансови загуби, на който вложителите биха били изложени в случай на обявяването на кредитната институция в несъстоятелност, други по-малко обременителни мерки биха позволили постигането на същите резултати, което запитващата юрисдикция следва да провери.“

От приетите по делото доказателства не се установява към 20.06.2014г. да е съществувала възможност да бъдат приложени по-леки мерки за банков надзор вместо спиране изпълнението на всички задължения и налагане на забрана да извършва всички дейности по лиценза за извършване на банкова дейност на К. АД. Анализът на правната уредба, както по правото на ЕС, така и по националното право, води до извод, че редът за удовлетворяване на вземанията на вложители от кредитна институция, обявена в несъстоятелност, които вземания са над гарантирания размер на влоговете, е именно в рамките на производството по несъстоятелност на тази кредитна институция. След като ищецът има качеството на кредитор в производството по несъстоятелност на К. АД, следователно, намесата в правото му на собственост не е прекомерна поради решенията на К. АД, довели до отнемането на лиценза на банката и до обявяването ѝ в несъстоятелност. Следователно, с решението на УС на БНБ за поставянето на К. АД под особен надзор и ограничаването на плащанията, не е допуснато нарушение на правата на собственост на ищеца, гарантирани с чл.17 от Хартата за основните права на ЕС.

Същевременно, съдът приема, че визираните от ищцата актове - решението на БНБ от 20.06.2014г. за поставяне на К. под специален надзор; решението на УС на БНБ от 31.07.2014г. със задължителни предписания до квесторите

на К.; решението на УС на БНБ от 06.11.2014г. за отнемане на разрешението на К., дадено със Заповед № БНБ-43011/28.03.2014г. на подуправителя на БНБ, ръководещ управление "Б. надзор", както и решението на УС на БНБ за отнемане на лиценза на К., не разпореждат ретроактивно прилагане на административни мерки в хода на особения надзор, тъй като, съгласно изложените мотиви и съображения, няма за цел да се приложи нова правна уредба към вече възникнали към датата на влизането ѝ в сила юридически факти. Посочените актове са издадени на основание действащото национално и европейско законодателство и със същите е разпоредено прилагането на действащи норми и правила, в т.ч. от компетентния орган на БНБ е осъществен надзор за спазване на пруденциалните изисквания от кредитна институция.

Неоснователни са твърденията на ищеца, че вредите са настъпили в резултат от незаконосъобразни фактически действия и бездействия на БНБ като надзорен орган по чл.2, ал. 6 от ЗБНБ. В посочената хипотеза, когато вредите са настъпили от незаконосъобразни фактически действия и бездействия на ответника, контролът за законосъобразност на тези действия/бездействия е допустим в исковото производство по реда на чл. 204, ал. 4 от АПК. В този смисъл е и решението на СЕС по дело 501/18. Както бе посочено, БНБ може да е надлежен ответник по чл. 205 от АПК по иск по ЗОДОВ, тъй като в трайната съдебна практика е прието, че регулаторните и надзорните функции представляват административна дейност по смисъла на чл.1, ал. 1 от ЗОДОВ.

Съгласно чл. 1, ал. 1 и чл. 2, ал. 6 от ЗБНБ, Българската народна банка е централната банка на Република България, тя е юридическо лице и регулира и осъществява надзор върху дейността на другите банки в РБ. Основната цел на Българската народна банка е да поддържа ценовата стабилност чрез осигуряване стабилността на националната парична единица и провеждане на парична политика в съответствие с изискванията на този закон. Българската народна банка съдейства за създаването и функционирането на ефективни платежни системи и осъществява надзор върху тях (чл.2, ал.4), има изключителното право да емитира банкноти и монети в страната (чл.2, ал.5), регулира и осъществява надзор върху дейността на другите банки в страната с оглед поддържане стабилността на банковата система и защита интересите на вложителите (чл.2, ал.6). Не е спорно, че с Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ, на основание чл. 115, ал. 1, т. 2 и 3, чл. 116, ал. 1, ал. 2, т. 2, 3, 6 и 7, във връзка с чл.103, ал. 2, т. 24 от Закона за кредитните институции (ЗКИ), К. АД била поставена под специален надзор, поради опасност от неплатежоспособност, за срок от три месеца. Със същото решение са назначени квестори, за срок от три месеца е спряно изпълнението на всички задължения на банката, отстранени са от длъжност членовете на управителния съвет и надзорния съвет и акционерите, притежаващи повече от 10 на сто от акциите са лишени от право на глас. С Решение № 114/16.09.2014 г. УС на БНБ констатирал, че към момента продължават да са налице условията и предпоставките, довели до поставяне на [фирма] под специален надзор, тъй като банката продължавала да изпитва остър недостиг на ликвидност за възстановяване на банковата си дейност и за изпълнение на

задълженията си към депозантите и други кредитори, поради което действието на всички мерки, наложени с Решение № 73/20.06.2014 г. на УС на БНБ –за поставяне на банката под специален надзор и тези по Решение № 82/30.06.2014 г. на УС на БНБ – за намаляване на лихвените проценти по депозитите, е продължено до 20.11.2014 г. С Решение № 138/06.11.2014 г. на основание чл. 36, ал. 2, т. 2, чл. 103, ал. 1, т. 1, чл. 103, ал. 2, т. 25 и чл. 151, ал. 1, пр. 1 от ЗКИ и чл. 16, т. 15 от ЗБНБ, БНБ отнела лиценза на [фирма]. Съгласно т. 2 и т. 3 от това решение, на основание чл. 9, ал. 1 и ал. 6 от Закона за банковата несъстоятелност, следва да бъдат предприети действия за подаване на искане до компетентния съд за откриване на производство по несъстоятелност, както и да бъде уведомен Фондът за гарантиране на влоговете в банки. На 04.12.2014 г. Фондът за гарантиране на вземанията започва изплащане на същите, като не е спорно, че гарантираният депозит от 196 000 лв. е изплатен на ищцата.

Съгласно константната съдебна практика обаче, за да е налице отговорност на държавата, следва да се касае за фактическо действие или бездействие, чиято незаконосъобразност да се установи в исковото производство по реализиране на отговорността. Този първи елемент от фактическия състав на отговорността по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ в случая не е налице. Ищцата основава иска си на твърдението, че БНБ неправомерно не е осъществила ефективен банков надзор, не е издала съответните актове, а действията по надзор, които е извършвала, са били формални. Незаконосъобразни действия или бездействия по смисъла на чл. 203, ал. 1 от АПК са единствено фактическите такива, т.е. в конкретния случай – неизвършване на определено фактическо действие, а не неизвършване на правни действия. Посочените от ищеца правни актове изискват правнорелевантно поведение, т.е. правни действия. Легално определение на термина „действие“, респ. „бездействие“, липсва в нормативните актове, но под „действие“, респ. „бездействие“ следва да се разбира всяко такова, извършено от държавен орган или длъжностно лице, което не е юридически акт, а тяхна физическа изява в изпълнение или неизпълнение на определена нормативна уредба. Незаконосъобразното бездействие може да бъде два вида - фактическо - неизвършването на фактическо действие, което органът или физическото лице са длъжни да извършат по силата на императивна правна норма и юридическо (правно) - неиздаването на административен акт. Не е налице неупражняване на банков надзор от страна на ответника, тъй като до 06.11.2014г., когато е отнет лиценза на К. АД са извършени редица действия през целия период, видно от данните по делото. Касае за сложен фактически състав, вкл. извършване на правни действия по установяване на определени юридически факти, а не за извършване на фактически действия, чието неизпълнение да бъде установявано в производство по реда на ЗОДОВ. Не е налице неупражняване на ефективен банков надзор от страна на БНБ в нарушение на чл.2, ал.6 ЗБНБ, както и на разпоредбите на чл. 79в ЗКИ и 103а ЗКИ. Цитираната разпоредба на чл.2 от ЗБНБ установява задачите на БНБ като централна банка на Република България, но не и конкретни задължения във връзка с осъществяването на банковия надзор, а съответните разпоредби в тази връзка са разписани в ЗБНБ и ЗКИ. Разпоредбите на чл. 79в и чл. 103а от ЗКИ

влизат в сила с изменение на ЗКИ от 11.03.2014г., от което следва, че до тази дата /11.03.2014 г./ БНБ не е разполагала с регламентираните с посочените норми правомощия. Фактите, установени по безспорен начин по делото, сочат, противно на твърденията на ищцата, че в периода от датата, в която [фирма] сама е поискала от БНБ поставянето под специален надзор, до отнемането на лиценза, БНБ е извършвала активни действия именно по установяването на обективното състояние на К., като с установяването на отрицателен капитал съгласно ЗКИ, е предприела именно онова, което надзорните й правомощия изискват, т.е. да отнеме лиценза на К..

Представените доказателства съдържат информация и такава е била анализирана от страна на БНБ относно рисковия профил на банката, относно адекватността на капитала, включително адекватността на собствения капитал на банката и средствата за редуциране на рисковете, които са елемент на оценките за адекватността на капитала, извършвани на текуща база или в хода на надзорните инспекции на място, както и информация за текущите рейтинги по CAEL/C.-CAMELOS. Оценката на състоянието на банката е извършвана непрекъснато както по данните, съдържащи се в отчетите, предоставени от К. АД, така и при извършените на място инспекции. Действително, в доклада на Сметната палата за дейността на надзора в периода от 01.01.2012г. до 31.12.2014г. се съдържат данни за пропуски в дейността на БНБ и препоръки за подобряване на надзора. Тези пропуски обаче не са закононарушения по смисъла на чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ - актове, действия или бездействия в нарушение на нормативен акт. Нормативните задължения по надзора са изпълнявани през целия период, въпреки че са съществували възможности в рамките на действащата нормативна уредба за по - пълен и засилен контрол над банковата система. Констатациите на Сметната палата се отнасят принципно до дейността на БНБ и не се отнасят конкретно до предмета на делото или до действията, респективно бездействията на БНБ спрямо К. АД.

Не са налице и останалите предпоставки за ангажиране на отговорността на ответника по реда на чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ – вреда и пряка и непосредствена причинно – следствена връзка.

На ищеца е възстановена сума в размер на гарантираният от държавата депозит, но останалата сума по сметката, продължава да се води като задължение на К. към неговия вложител, като същото е предявено служебно в производството по несъстоятелност на банката. По тази причина вреда и пряка и непосредствена причинно – следствена връзка не е налице по иска за обезщетение за причинени имуществени вреди, изразяващи се в разликата между размера на влога над платения гарантиран размер. Всяко вземане на кредитор от търговска банка, включително главницата по влоговете и законната лихва следва да бъде предявено в производство по несъстоятелността на тази банка. Вземанията, които могат да бъдат предявени в производството по банкова несъстоятелност, както произтича от реда за удовлетворяването им по чл. 94, ал. 1 от Закона за банковата несъстоятелност, включват и сумите по депозитите, надхвърлящи тези по Закона за гарантиране на влоговете в банките, а лихви - законна или договорна - съгласно чл. 4, ал. 2, т. 1 от същия закон, само след

удовлетворяване на вземанията по първата разпоредба.

С оглед изложеното съдът приема, че искът е неоснователен и недоказан и следва да бъде отхвърлен.

В съответствие с нормата на чл. 81 ГПК съдът следва да се произнесе по претенциите на страните за присъждане на разноски:

С писмения отговор на исковата молба и в хода на устните състезания по делото ответникът е направил искане за присъждане на разноските по делото, като претендира адвокатско възнаграждение за всички инстанции.

Според разпоредбата на чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ (нова – ДВ, бр. 94 от 29.11.2019 г.) съдът осъжда ищеца да заплати на ответника възнаграждение за един адвокат, ако е имал такъв, съразмерно с отхвърлената част от иска, а в полза на юридическите лица се присъжда възнаграждение, ако те са били защитавани от юрисконсулт, чийто размер не може да надхвърля максималния размер за съответния вид дело, определен по реда на чл. 37 от Закона за правната помощ. Съгласно § 6, ал. 1 от ПЗР към ЗИДЗОДОВ (Обн. - ДВ, бр. 94 от 29.11.2019 г.) този закон се прилага за предявените иски молби, подадени след влизането му в сила. Исковата молба, по която е образувано настоящото производство, е подадена на 17.03.2016 г., съответно разпоредбата на чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ не може да намери приложение по отношение на платеното от ответника адвокатско възнаграждение, поради което искането за присъждането му е неоснователно.

Воден от горното, Административен съд София град, 3-ти състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иск, предявен от Й. Н. А., срещу Българска народна банка, с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, за заплащане на обезщетение за причинени имуществени вреди в размер на 121 266,69 лв., представляващи разлика между размера на вложенията на ищцата в К. АД и изплатеният й гарантиран депозит.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния административен съд, в 14-дневен срок от съобщението до страните и получаването на препис от съдебния акт.

СЪДИЯ: